

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET

Főttkári jelentés az Egyesület folyóiratáról.

Az 1930. évben az Erdélyi Múzeum-nak 4. füzete jelent meg 1—12. szám alatt. A folyóiratnak volt egy főrése és egy mellékresze. Ez utóbbiban a természettudományi szakosztály közleményei jelentek meg. A főrészt terjedelme 25 ívet és 2 lapot tett ki, a mellékreszt 3 ívet és 4 lapot. Az Erdélyi Múzeum XXXV. évfolyama tehát 454 lapra, azaz 28 ívre és 6 lapra terjedt. A XXXV. kötet terjedelme tehát semmivel sem kisebb, mint bármelyik előbbi évfolyamé. Az egykori állapotnak ezt a hiánytalan visszaállítását az Erdélyi Múzeum-Egyesület 100.000 lejes segítségével tette lehetővé.

A folyóirat négy füzetének előállítására a Minerva Rt.-től tett 5% engedmény azaz 9.671 lej leszámításával 258.772,75 lejbe került.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület 100.000 lejes hozzájárulásából és az előfizetésekből befolyt összesen 222.680,10 lej.

A különbözet, amely még kifizetésre vár, 36.092,65 lej, aminek fedezésére szolgál 105 előfizetőnek 44.230 lejt kitevő hátraléka. Továbbá a különnyomatra fordított 8.623 lej költség ellenértékeképpen az Egyesület rendelkezésére áll az Erdélyi Tudományos Füzetek-ben az év folyamán megjelent 9 kiadvány átlag 50—50 példányban à 50 lej bolti ár értékben.

Az Erdélyi Múzeum az elődjétől, az Erdélyi Irodalmi Szemlétől, a következő örökséget vette át:

Előfizető	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250
Tiszteletpéldány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Cserepéldány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
Bizományi példány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
										<hr/>
										Összesen — — 301 példány.

Az 1930. évi december 31-iki állapot szerint az Erdélyi Múzeumnak volt:

Előfizető	—	—	—	—	—	—	—	—	—	364
Tisztelet- és ismertetési példány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Cserepéldány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219
Bizományi példány	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
										<hr/>
										Összesen: — — 615 példány.

Az évi szaporulat tehát 314 példány, amiből új előfizető 114, új tisztelet- és ismertetési példányos 8 és új cserepéldányos 192. Ebből két dolog állapítható meg: 1. az Egyesület tagjainak alig egyötöd része lépett az Erdélyi Múzeum előfizetőinek sorába; 2. az év folyamán felelevenítettük összes tudományos összeköttetéseinket, amelyek a múltban fenn-

állottak s amelyek legnagyobb része a természettudományi és az orvostudományi szakosztálytól szállt a mostani összetételű Erdélyi Múzeumra. Lényegesen nagyra látszik a 219 cserepéldány, ennek ellenében azonban az Erdélyi Múzeum Könyvtára igen értékes és bőséges külföldi tudományos anyaggal gyarapszik.

Azt is meg kell állapítani, hogy kívánatos volna előfizetőink létszámának legalább 500-ra szaporítása, hogy folyóiratunkat a kívánt mértékben bocsáthassuk a természettudományi és orvostudományi szakosztály rendelkezésére, mert a mai terjedelem csak a bölcsészeti szakosztály szükségletét fedezi. Az év folyamán folyóiratunk 1. füzeté 1000 példányban jelent meg, a többi 3 füzet 700—700 példányban.

Az Erdélyi Múzeum szellemi oldalát a következő adatok világítják meg:

Az év folyamán a XXXV. kötetben megjelent 19 történeti, társadalomtudományi, pedagógiai, irodalomtörténeti és filozófiai tárgyú dolgozat és 4 természettudományi értekezés, azaz összesen 23 nagyobb tanulmány, amelyeknek egy része az Egyesület szakosztályainak munkásságából került ki. Közzétettünk továbbá 14 kisebb közleményt. Kritikai szemlénkben megbeszéltünk 13 tudományos művet, a könyv- és folyóiratszemplénkben pedig 84 ismertetést közöltünk. Adattárunk 3 közleménye az Erdélyi Múzeum-Egyesület történetéhez szolgáltatott adatokat. Az Erdélyi Irodalmi Szemlétől megkezdett bibliográfiát az Erdélyi Múzeum is folytatta. Ebben az évfolyamban az 1929-ik erdélyi magyar irodalom bibliográfiáját adtuk közre.

Mivel az Erdélyi Múzeum az egyetlen magyar tudományos folyóirat Erdélyben, a felsorolt adatok egyszersmind a magyar tudományosság erdélyi mérlegét is jelentik. Ehhez kell számítanunk még az Erdélyi Tudományos Füzetek-ben megjelent különlenyomatokat, amelyek ebben az évben a 21. számról a 31. számra szaporodtak. Összes közleményeinknek speciális erdélyi jellege van és szoros kapcsolatban áll a legtöbb az Erdélyi Múzeum-Egyesület tudományos szerveivel. A lezárult évfolyam tehát annak a bizonyossága, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület magához méltó cselekedetet végzett, amikor az Erdélyi Múzeumot megint a magyar tudományos törekvések szolgálatához segítette.

Cluj-Kolozsvár, 1931. január 31.

Dr. György Lajos,

főtitkár, az Erdélyi Múzeum szerkesztője.

A választmány jelentése a közgyűlésnek az EME 1930. évi működéséről.

A dolgok természetéből következik, hogy Egyesületünk múlt évi működéséről szóló jelentésünket azzal kezdjük, ami az Egyesület életére legfontosabb s aminek hiányában az Egyesület ma sem tudja teljes eredménythozóan a kultúra szolgálatába állítani a benne rejlő erőket. Az 1930. év ismét sok erőpazarlást jelentett az Egyesület jogi helyze-

tének tisztázására fordított szakadatlan küzdelemben. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a küzdelem az Egyesületnek a kolozsvári román egyetem, illetőleg az állam használatában levő tárai bérszerződésének ügyében a mai napig meddő maradt, sőt minden törekvés, hogy az Egyesület jogi helyzete megoldást nyerjen, a minisztérium részéről elgancsolásban részesült. Szavaink indokolására álljon itt a tények felsorolása.

Méltóztassék emlékezni, hogy az 1929. dec. 15-iki rendkívüli közgyűlés Egyesületünk alelnökeivé Br. Jósika János és dr. Róth Hugó alapító tagokat választotta meg. A választást a jogi személyekről szóló törvény alapján beterjesztettük a kolozsvári törvényszékhez, mely azt 1930. jan. 27-én jóváhagyta s elrendelte a hivatalos lapban való közlést. Az alelnökök megválasztása meg is jelent a Mon. Of. 34/1930. számának II. részében. Ezzel szemben a kultuszminisztérium közvetlenül évi közgyűlésünk után, 1930. február 2.-án arról értesítette az Egyesületet, hogy a megválasztott alelnökök a királyi jóváhagyásig nem gyakorolhatják jogaikat, majd márc. 18.-án kelt és 24.-én kézhez kapott átiratában minden indokolás mellőzésével arról értesít, hogy a megválasztott alelnököket nem terjesztheti Ófelsége elé megerősítésre. Előállott tehát az a helyzet, hogy az Egyesületnek vannak alapszabály szerint megválasztott, a törvényszék által jóváhagyott és a Mon. Of.-ban kihirdetett alelnökei, kiket a minisztérium megtagad legfelsőbb megerősítésre felterjeszteni. Mindezt teszi alapszabályunk 20 §-a alapján, mely az osztrák abszolutizmus idejében készülvén, az elnökre és alelnökökre azt írja elő, hogy „legfelsőbb megerősítésre a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter útján ő cs. és ap. kir. Felsége elé terjeszti.“

Meg kell említenünk, hogy a jogi személyekről szóló román törvény nem ír elő ilyen követelményt s ez alapszabályunkban is csak az abszolutizmus maradványa, melyet I. Ferenc József uralkodása alatt az Egyesület csak az uralkodóra való tekintettel nem változtatott meg az 1867.-i kiegészítés után, ámbar ez módjában lett volna. De I. Ferenc József halála után, 1918-ban, még az impérium-változás előtt, a választmány tárgyalta a kérdést, de a közgyűlés elé terjesztés a bekövetkezett események következtében elmaradt. Míg 1918-ig egyetlen egyszer sem fordult elő az Egyesület életében, hogy az elnök és alelnökök megválasztásának jóváhagyását megtagadták volna, az impériumváltozás óta ez kétszer ismétlődött meg. Először akkor történt, midőn 1925-ben Ugron István elnök, Dr. Papp József és Gr. Teleki Árvéd alelnökök megerősítését nem sikerült elérni, mire az akkori elnökség, hogy az Egyesület ügyeinek rendezését ne késleltesse, lemondott.

Választmányunk többször foglalkozott az alelnökök kérdésével, megmaradt azonban az 1930. márc. 31-i ülés határozata mellett, mely érdemben nem döntött, hanem utasította a tárgyaló bizottságot, igyekezzék a minisztériumot kedvező döntésre bírni. Ezt igyekezett elérni a tárgyaló bizottság az 1930. ápr. 5.-én Dr. Moldován Valér akkori államtitkár, jelenlegi tartományigazgató úrral folytatott informatív tárgyaláson, de bár az államtitkár úr jóindulatáról biztosította a tárgyaló bizottságot, a kedvező eredmény elmaradt. Sőt Dr. Moldován Valér

allamtitkár úrnak tartományi igazgatóvá való kinevezése után május 5.-ére kitűzték az Egyesület feje fölött régóta fenyegetőleg függő tárgyalást a jogi személyek ügyében döntő legfőbb forum, a „Comisiunea superioară a persoanelor juridice“ előtt. Az Egyesületet Dr. Willer József képviselő úr volt szíves képviselni információink felhasználásával. Sok vád volt az Egyesület ellen. Jun. 3.-án újabb memorandumot adtunk be most már Voicu Nițescu akkori igazságügyminiszter úrhoz. A memorandumban kifejtettük álláspontunkat a Comisiunea Superioară előtt elhangzott vádakra vonatkozólag. Junius 5.-én érkezett le Bukarestből Nicolae I. Vlădescu inspektor general úr miniszteri meghatalmazással, hogy az Egyesület működését, elsősorban a pénzügyek kezelését három évre visszamenőleg felülvizsgálja. A kétnapos vizsgálat után a vezérigazgató úr legnagyobb elismerésének adott kifejezést a tapasztaltak felett s jóindulatú támogatását igérte. Ezek után a mai napig nem kaptunk értesítést a Comisiunea Superioară döntéséről. Úgy szintén nem érkezett válasz Dr. Stanciu Viktor ásványtári igazgatónak a közgyűléstől kiküldött ellenőrző bizottsággal szembeni eljárása ügyében beadott közgyűlési határozatra, valamint a bélyegtörvény alapján Egyesületünk bélyegmentessége ügyében beadott kérésünkre; sőt az ásványtárnál a tavalyihoz hasonló eset ismétlődött meg az idén is a másik igazgató részéről.

Közben nem mulasztottuk el, sőt nagy súlyt fektettünk az Egyesület ügyét megvilágító munkára. Abból a hitből indultunk ki, hogy a tények feltárása megláttatja Egyesületünk jogos és igazságos törekvéseit azokkal is, kik más, nem eléggé tárgyilagos forrásokból szereve értesüléseiket, nem is láthatják világosan a kérdés komplexumát. Felvilágosító munkánkban igénybe vettük magyar napilapjaink, folyóirataink szíves támogatását is. Az elnökség megbízásából titkár „Az Erdélyi Múzeum-Egyesület problémái“ címen összefoglalta mindazt, ami a kérdés megismerésére elengedhetetlenül szükséges. A tanulmány magyar nyelven megjelent a „Magyar Kisebbség“-ben s Egyesületünk „Tudományos Füzetei“ sorozatában, francia nyelven pedig a „Glasul Minorităților“ folyóiratban. A tanulmányt megküldöttünk minden tagnak s ezenkívül elküldtük kb. 200 nem tagnak.

Abszolút igazságunk tudatában s látva minden jó igyekezetünk sikertelenségét, 1930. decemberében az Egyesület elnöke, Gr. Wass Béla öméltósága, Gr. Bethlen György öméltósága útján írásbeli memorandummal fordult Ófelségéhez a királyhoz, hódoló alázattal kérve röviden felsorolt, nagy sérelmeink orvoslását. Erős bizodalommal hisszük, hogy a királyi igazság érvényre juttatja a mi igazunkat s Egyesületünket meg fogja szabadítani a létért folytatandó áldatlan küzdelmek-től, hogy végre igazi hivatásának, a kultúra akadálytalan terjesztésének élhessen.

A létért kikényszerített küzdelem vázolója után örömmel térünk lát az Egyesület mult évben kifejtett működésének ismertetésére. Jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy az Egyesület ilyenmő tevékenysége az 1930. évben fokozottan szélesbült. Szakosztályaink — a Jogi- és Társadalomtudományi szakosztály kivételével, mely azonban hosszú hallga-

tás után 1931. jan. 30.-án szintén a cselekvés terére lépett — elismerésre méltóan működtek.

Az 1929/30. téli ciklusban a szakosztályok a következő előadásokat tartották:

Népszerűsítő előadások:

Bölcseztet-, nyelv- és történettudományi szakosztály: 1. Dr. Tavaszy Sándor: A renaissance. 2. Pálffy Márton: A humanizmus. 3. Dr. Gál Kelemen: A felvilágosodás. 4. Dr. Jancsó Elemér: A romanticizmus. Dr. Tavaszy Sándor: Az idealizmus. 6. Dr. Balogh Arthur: A liberalizmus. 7. Dr. Sulyok István: A demokratizmus. *Összesen 7.*

Természettudományi Szakosztály: 1. Dr. Szász Ferenc: Méretek a világegyetemben. 2. Dr. Tulogdy János: A Zeppelin léghajó. 3. Dr. Tulogdy János: A léghajó és repülőgép szerepe. 4. Dr. Balogh Ernő: Az arany. 5. Dr. Tulogdy János: A vasút és autó fejlődése. 6. Dr. Szádeczky Gyula: Délafrikai útam tapasztalatai. 7. Husz Ödön: Fejezetek az állatszociológiából. *Összesen 7.*

Orvostudományi Szakosztály: 1. Dr. Koleszár László: A hallószerv bonctana. 2. Dr. Török Imre: A fájdalomcsillapításról a sebészetben. 3. Dr. Filep Gyula: A tuberkulózis elleni védekezés. Tuberkulotikus betegek szanatoriumi ápolásáról. 4. Dr. Pataky Jenő: Fürdők és fürdőzések régen és most, másutt és nálunk. 5. Dr. Elfer Aladár: A célszerű táplálkozásról. *Összesen 5.*

Szake előadások:

Bölcseztet-, nyelv- és történettudományi szakosztály: 1. Dr. Gyalui Farkas: Heltai Gáspár „Részegségről és tobzódásról“ szóló dialogusának forrása. 2. Dr. György Lajos: A francia hellenizmus hullámai Erdély szellemi életében. 3. Dr. Gál Kelemen: A nemzeti nevelés román fogalmazásában. 4. Dr. Tavaszy Sándor: Kierkegaard esztétikai felfogása. *Összesen 4.*

Természettudományi szakosztály: Bányai János: A székelyföldi ásványvizek lerakódásának geológiája. *Összesen 1 előadás.*

Orvostudományi szakosztály: 1. Dr. Filep Gyula: A sómentes diéta. (Hermannsdorfer-féle). 2. Dr. Koleszár László: A XV.-ik sebésznagygyűlés ismertetése. 3. Dr. Orient Gyula: Az élettelen életről. 4. Dr. Lörcinc Sándor (†) és Dr. Stern Vilmos: A gonorrhoea gyógyításának új módja. 5. Dr. Lórencz Béla: Rosszul táplált csecsemők roborálása. 6. Dr. Stern Vilmos: Belső secretioról különösebb tekintettel a hypophysisre. 7. Dr. Pataky Jenő: Vesalius könyve. 8. Dr. Markos György: A scarlatról. 9. Dr. Jakobi József: Betegbemutató. 1. Myxoedema. 2. Állati száj és körömfájás emberi vonatkozása. 10. Dr. Feszt György: Extrapulmonális tbc. újabb gyógymódja. 11. Dr. Koleszár László: Beszámoló a XVI.-ik magyar sebésznagygyűlésről. 12. Dr. Leitner Fülöp: Adatok a szamárköhögés korai kórisméjéhez. 13. Dr. Veress Ferenc: Miként gyógyul a syphilis? 14. Dr. Traub Vilmos: Az electrocardiographiáról. 15. Dr. Grünwald és Dr. Stanilló: Az encephalographia esetek kapcsán. Dr. Traub Vilmos: Electrocardiographiáról II. rész. 16. Dr.

Leitner Fülöp – Dr. Steiner Pál: Spina bifida sikerrel operált esete. *Összesen 16 ülés.*

1930. aug. 28–30. napjain Marosvásárhelyt három napig tartó vándorgyűlést rendeztünk, mellyel ismét felvettük az e téren 1913-ban megszakadt folytonosságot. Az ősi székely főváros az Egyesület kiküldöttjeit nagy lelkesedéssel fogadta s szokott vendégszeretetével tüntette őket ki.

A vándorgyűlés története megjelent folyóiratunk múlt évi folyamának III. számában s a vándorgyűlésnek csaknem egész anyagát fel fogja ölelni a vándorgyűlési emlékkönyv, mely most van nyomtatás alatt.

A vándorgyűlés Dr. Boros György püspök úr öméltósága, legrégebbi választmányi tag vezetése alatt ünnepélyes keretek közt folyt le. A díszülést felhasználtuk a két Bolyai sírjának megkoszorúzására.

A szakosztályok tartottak népszerű és szakelőadásokat.

Népszerűsítő előadást tartott a Bölcs., nyelv- és tört.-tud. szakosztály egyet: *Dr. Csúry Bálint*: Aggodalmak nyelvünk épsége körül; a Term.-tud. szakoszt. szintén egyet: *Dr. Balogh Ernő*: A világ vége; az Orvostud. szakoszt. kettőt: *Dr. Szigethy Imre*: A tuberkulózisról; *Dr. Veress Ferenc*: A nő és a sport (csak nők részére).

Szakelőadások (időrendben felsorolva):

I. Bölcsészeti-, nyelv- és tört.-tud. szakosztály:

1. *Dr. Tavaszy Sándor*: Magyar tudományos törekvések Erdélyben (előadva a díszülésen).
2. *Gr. Teleki Domokos*: A marosvásárhelyi gr. Teleki-théka.
3. *Dr. Biró Vencel*: Erdély pénzügyei a gubernium első éveiben.
4. *Dr. Gál Kelemen*: A demokratikus nevelés.
5. *Gyallay-Pap Domokos*: Az iskolán kívüli népnevelés.

II. Természettudományi szakoszt.:

1. *Dr. Szádeczky Gyula*: Erdély különös helyzete és szerepe a föld testén.
2. *Dr. Tulogdy János*: Kolozsvár környékének morfológiai kialakulása.

III. Orvostud. szakosztály:

I. szakülés.

1. *Dr. Jancsó Ödön*: Skarlátvédőoltások az iskolaorvosi gyakorlatban.
2. *Dr. Porsche Ferenc*: Az idegrendszeri lues korai diagnosisa s legújabb gyógymódjai. (Felolvasta Dr. Koronka J.)
3. *Dr. Elekes Miklós*: Az autonóm idegrendszer kérdésének mai állása.
4. *Dr. Szedlák Ödön*: A mindennapi orvosgyakorlat psychotherapiája.
5. *Dr. Blatt Miklós*: Az ophtalmologia modern kérdései és heroikus eredményei.
6. *Dr. Ujhelyi József*: Prostata hypertherapia és diverticulum.
7. *Dr. Veress Ferenc*: Varixkezelés.
8. *Dr. Koleszár László*: Tonsillaprobléma.

II. szakülés.

9. *Dr. Steiner Pál*: A vesesebészet újabb haladásáról. 10. *Dr. Ujhelyi József*: Mikor kell a vesekövet műtétilag eltávolítani. 11. *Dr. Gyergyay Árpád*: A fülkürt működésének vizsgálati módja. 12. *Dr. Veress Ferenc*: A kozmetika legújabb irányai. 13. *Dr. Koleszár László*: A gégerák műtéti kezeléséről. 14. *Dr. Koleszár László*: A vértranszfúzióról. 15. *Dr. Török Imre*: Ritka lelet és atypikus tünetek vakbélgyulladással kapcsolatosan.

III. szakülés.

16. *Dr. Török Imre*: A csonttörések modern kezelése. 17. *Dr. Burger Dezső*: Az élesztő szerepe az orvostanban. 18. *Dr. Walter Leó*: Tanulmány egy új mikrobiológiai felfogás kialakulásához. 19. *Dr. Friedmann I.*: A hypertoniás magas vérnyomás csoportjába tartozó betegségek újabb kórismertéről és gyógyításáról. 20. *Dr. Stern Vilmos*: A belső secretióról különösebb tekintettel a hypophysisre. 21. *Dr. Markos György*: A skarláttan mai állása. 22. *Dr. Traub Vilmos*: Az electrocardiografiáról. 23. *Dr. Leitner Fülöp*: A szamárköhögés és kórismerése harmatológiai alapon és modern kezelése. 24. *Dr. Vértes Oszkár*: A terhességi toxicoziókról. 25. *Dr. Büchler Dezső*: A méhvérzések az endocria alteratiókra való tekintettel. 26. *Dr. Simon Aladár*: A méh és függelékeinek heveny megbetegedései.

IV. Szakülés.

27. *Dr. Török Rezső*: A röntgenvizsgálat diagnostikai értékelése, különös tekintettel a diagnostikus tévedésekre. 28. *Dr. Herskovits Izidor*: A röntgenképek kritikai értékelése, különös tekintettel a diagnostikus tévedésekre. 29. *Dr. Gruber Farkas*: A rádium fizikai és biológiai tulajdonságairól, gyógykezelési módjáról és gyógyjavaslatairól. 30. *Dr. Kappel Izidor*: A Calmette-féle prophylactikus eljárásról. 31. *Dr. Szigethi Imre*: A tüdő tbc. pneumothoraxos és frenicotomiás kezeléséről. 32. *Dr. Hirsch Simon*: Pneumothorax és spontán-pneumothorax. 33. *Dr. Traub Vilmos*: Jacobeus-féle thoraco-caustica, oleothorax, plomb, thoraco-plastica.

V. Szakülés.

34. *Dr. Feszt György*: Extrapulmonalis tbc. 35. *Dr. Boskovits Henrik*: A gégetuberculosisról. 36. *Dr. Veress Ferenc*: A bőrtuberculosis. 37. *Dr. Lebedy János*: A karyon a tbc. gyógyításában. 38. *Dr. Jakobi József*: Az állati száj- és körömfájás emberi vonatkozásairól. 39. *Dr. Goldberger Ede*: A syphilis diagnostikája és terapiája. 40. *Dr. Veress Ferenc*: Fontosabb dermatovenereás kérdések gyakorlati fejtegetése. 41. *Dr. Pártos Ervin*: Bőripari megbetegések 10 évi tapasztalat alapján. 42. *Dr. Elfer Aladár*: A gyomorrákról. 43. *Dr. Engelberg József*: Gyomorpathologia és próbareggeli. 44. *Kalló József* mérnök (vendég). — 45. *Dr. Hüttl Lajos*: Allergiás betegségek az általános orvosi gyakorlatban. 46. *Dr. Weisz Mendel*: Az anaemia pernicioza néhány

esetének bemutatása. 47. *Dr. Koronka István*: A rheuma-probléma mai állása. 48. *Dr. Farkas Imre*: A basedowkór diff. diagnózisa és terapiája.

Különösen említésre méltó az Orvostud. szakosztály szakelőadási tevékenysége, amely szakosztály igyekezett vándorgyűlési tevékenységét kiszélesíteni, minthogy a választmánytól és közgyűléstől jóváhagyott tervét, a külföldi orvosprofesszorok bevonásával Kolozsvárt megrendező orvosi továbbképző kurzust, közbejött akadályok miatt nem sikerült megtartania. Az Orvostudományi szakosztály a marosvásárhelyi vándorgyűlésen kifejtett tevékenységével régóta szükségesnek érzett, hézagpótló munkát végzett. Megemlíteni kívánjuk, hogy vándorgyűlésünk megrendezésében hálára kötelező segítségünkre volt a marosvásárhelyi előkészítő bizottság, mely élén elnökével, Dr. Ferencz Mihály Zsigmond ügyvéd úrral, mindvégig fáradhatatlanul tevékenkedett a megrendezés minden zökkenéstől mentes munkájában. Fogadják e helyről is hálás köszönetünket.

Egyesületünk életében a mult évben talán a legnagyobb esemény az *Erdélyi Múzeum* folyóirat újramegindítása volt. Folyóiratunknak az erdélyi magyar tudományosságra már most is érezhető hatása van, reméljük, hogy e hatás folytonosan fokozódni fog. (Folyóiratunkról a főtitkár úr ad részletes beszámolót.) A folyóirattal kapcsolatban az „Erdélyi Tudományos Füzetek” sorozata is szépen gyarapodik. Folyóiratunk megindításának hatásaként külföldi tudományos körök és könyvkereskedők keresték meg az Egyesületet több ízben egyes kiadványunk megküldéséért. A kéréseknek minden esetben eleget tettünk. A külföldi szaklapokkal felvettük ismét a megszokadt vagy egvoldalú csereviszonyt s német és francia nyelvű körlevélben értesítve őket az Egyesület életében beállott változásokról, kértük őket a csereviszony minél szélesebb kiépítésére. Minden hozzánk érkező küldeményt az Egyetemi Könyvtár kezelésében levő könyvtárunk számára adtunk és adunk át s így a tudományosságunk — nemzetiségre való tekintet nélkül — Egyesületünk nagyértékű szolgálatot tesz.

A Táraknak megszavazott évi dotációkkal Egyesületünk anyagi erejéhez mértén szintén az általános tudományosságnak kíván szolgálni. A könyvtár kivételével azonban, — melynek kérésére a választmány folyósította az 1928. és 1929. évekre szóló fel nem vett dotációkat is — a többi Tárunk igazgatói nem vették fel a dotációkat. A könyvtár elszámolása a dotációnak célszerű felhasználásáról tesz tanuságot. Itt tartjuk megemlítendőnek, hogy Egyesületünk igazgató-, alapító- és azon rendes tagjai számára, kik mult évi tagsági kötelezettségüknek eleget tettek, a választmány határozata szerint tagsági igazolványt bocsátottunk ki, melynek ellenében Egyesületünk tagjai mentesítve vannak az Egyetemi Könyvtár évi 100 lej látogatási díjának fizetése alól.

Tradiciónak és hivatásának megfelelően Egyesületünk az ásatási munkából is részt kívánt magának s választmányunk egy esetből kifolyólag utalványozott is kisebb összeget próbaásatási célra. Sajnos azonban a Műemlékek Bizottságához beadott állandó ásatási engedély iránti kérésünkre válasz mai napig sem érkezett s így az ásatás az őszi

elmaradt. Reméljük, hogy a tavasz folyamán nem fog semmi akadály Egyesületünk ilyenmő tevékenysége előtt állani.

Pénzügyi tekintetben nem haladtuk túl a költségvetési előirányzatot, sőt 32.383 lej megtakarítás mutatkozik. A takarékoságnak köszönhető, hogy a néhány évvel ezelőtt semmi készpénzzel nem rendelkező Egyesületnek az alapokon, értékpapírokon és követeléseken kívül 1.116.260 lej készpénze van.

Az évi rendes közgyűlésen és a Marosvásárhelyt tartott vándor-gyűlésen kívül az Egyesület választmánya 1930-ban hét rendes ülést tartott, melyen 84 jegyzőkönyvi szám alatt intézte el az Egyesület mult évi ügyeit. Az iktatókönyv 188 ügydarabja több mint 500 iratot tesz ki.

Az Egyesület minden irányú tevékenysége rohamos fejlődést és gyarapodást mutat. Megnyugtató érzéssel tölt el, hogy Egyesületünk tagjai között, de a nagyközönség körében is mindinkább fokozódó érdeklődés nyilvánul meg Egyesületünk ügyei iránt. Népszerűsítő előadásaink iránt már a mult évben fokozódó érdeklődést tapasztaltunk, ez évi előadásaink csaknem mindegyike telt házat vonzott.

Szomorú kötelességet teljesítünk, midőn számot adunk a sorainkból távozottakról. A halál ez évben is ritkította sorainkat, pedig Egyesületünknek nagy szüksége van éppen most a hű, áldozatkész és munkás tagokra. Meghaltak dr. Eisler Mátyás, Ferenczi Gyula, Horváth-Tholdy Rudolf gróf, Jósika Lajos báró, Kovács Ferenc, dr. Moldován Gergely és Sebestyén Dávid rendes tagok. A felsorolás természetesen nem lehet teljes.

Mint a beszámoló általában, ez a beszámoló sem teljes, mert nem adja az egész elmúlt év változatos, néha reményt keltő, sokszor aggodalommal eltöltő eseményeinek pragmatikus leírását. Csupán halvány képet ad azokról a dolgokról, melyek minket az elmúlt évben foglalkoztattak. Hamis volna a kép, ha nem láttatná meg, hogy gyakori aggodalmaink között voltak igazi örömeink is, midőn láttuk, hogy a nagy nehézségek közepette is Egyesületünk nemcsak él és működik, de működésében fokozatos előhaladást mutat.

A választmány nevében:

Dr. Kántor Lajos

titkár.